

Flere, der havde den Anskuelse, og navnlig var det altid min Anskuelse, at man ikke let i de communale Forhold paa Landet skulde tilskedsætte det umiddelbare Hensyn til den Hovedsættensnorm, som man der har, nemlig Hartkornet. Agerrbrug og Jordbrug overhovedet danner dog det egentlige Subsistensmiddel for Landbobefolkningen, og naar man har en saa god Maalestof for at bedømme Bedkommendes indbyrdes Stilling i Communen, som et nogenlunde ordentligt Kataster afgiver, saa skal man ikke let give Slip paa dens Benyttelse for at følge et ganske ubestemt Begreb om de „høist Bessattede“, navnlig, naar man ikke har en lettere samlet Oversigt over de virkelige Bessætningsforhold, end for Tiden er Tilfældet i Landcommunerne, hvor Afgiften og Udseer svares paa saa forskjellige Maader, at det vil være overordentlig vanskeligt at faae at vide, hvad der er det fulde Beløb deraf, naar alt muligt skal regnes med. Det vil derfor være meget simplere at gaae ligesvem efter Hartkornet, og dette vil i Reglen være det meest Tilfredsstillende i Praxis.

Paa den anden Side troer jeg ogsaa, at man har været uheldig ved at gjøre en saa stærk Adskillelse mellem de høiere Bessattede og alle dem, som ikke ere komne ind i denne Klasse. Det er vistnok rigtigt i de communale Forhold at tage Hensyn til, hvormeget Folt svarer, til deres Betydning som sættestyende Medlemmer af Communen, men det er ikke ønskeligt at gjøre en saa skarp og stærk Søndring mellem Beboere, som den her foreslaaede, i 2 ganske vilkaarligt begrænsede og affondrede Classer. Det er efter min Mening at foretrække at gaae den Vej, som følges i enkelte andre Lande, og som navnlig i England med meget Held er anvendt i Communalforholdene. Jeg har tidligere her i Salen udtalt, at det egentlig var den Vej, jeg ansaae for den ønskeligste, men at den her i Landet endnu var saalidet paaagtet, at jeg havde Betænkkeligheder ved at foreslaae den. Jeg havde, da dette Lovudkast kom frem, den Overbeviisning, at hvis det blev Lov, vilde man snart i Landet føle sig besværet derved, og idet man vel vilde anerkende det rigtige Princip, der ligger til Grund derfor, vilde der dog opstaae Duffe om at simplificere Massine-

riet. Jeg vilde imidlertid af de ovenansførte Grunde ikke dengang have søgt at bevirke nogen Forandring i Loven. Men saaledes som Sagerne nu staae, mener jeg dog, at man kunde forsøge paa, om man ikke strax kunde gjøre nogle Ændringer, hvorved en saadan Simplification kunde fremkomme i den af mig antydede Retning. Jeg mener nemlig, at man istedetfor at lade den halve Deel af Valgene til Sogneforstanderskaberne, til hvilke jeg egentlig sigter, nemlig den Halvdeel, som skal foretages alene af de høist Bessattede, foregaae med lige Stemmeret, saa kunde man for denne Deel af Valgene forbeholde Anvendelsen af en gradueret Stemmeret, gradueret nærmest efter Bedkommendes Hartkornsbessiddelse, efter det Hartkorn, som Bedkommende svarer Skat af, men da saaledes, at ikke blot de høist Bessattede, men alle Valgberettigede toge Deel ogsaa i denne Halvdeel af Valgene. Man maatte da gaae frem saaledes, at Betydningen af Stemmen stiger i arithmetisk Række, og derimod i Eiendommens tilsvarende Række tager Hensyn til de virkelige Forskjelligheder i Jordeiendommene her i Landet, som have praktisk Betydning. Man vilde da komme til en Række, hvorved f. Ex. den, der aldeles intet Jord har, men kun er i Bessiddelse af de almindelige Betingelser for Valgretten, havde een Stemme; en Huusmand, som havde 2 Skpr. Hartkorn, 2 Stemmer, og naar man forfulgte Regningen, vilde man saaledes kunne komme til, at den som havde en Gaard paa 60 Tdr. Hartkorn, havde f. Ex. 12 Stemmer. Heri er der i og for sig, finder jeg, aldeles ikke noget ubilligt, men kun et fuldkomment retfærdigt Hensyn. Naar man nu dertil lagde en forøget Indflydelse paa den Omstændighed, at Bessidderen tillige var Eier af vedkommende Sted, saa vilde man derved faae en Anerkjendelse i Lovgivningen af den høiere Værdi, som Selvetendommen har fremfor anden Maade at besidde Jord paa, og ogsaa derved maaskee kunne virke Noget hen til, at denne Bessiddelsesmaade blev mere eftertragtet end hidtil. Man kunde muligens ogsaa indrømme, at den, som særlig meldte sig og hos Sogneforstanderskaberne gjorde Fordring paa en høiere Stemmeret paa Grund af et særde-